Nr. 43 Nowy Targ, dnia 21 października 1917. Rok V

GAZETA PODHALAŃSKA

Nakładem Podhalańskiej Spółki Wydawniczej w Nowym Targu.

„Gazeta Podhalańska" wychodzi na każdą niedzielę.

Adres redakcyi i administracyi: Nowy Targ, ulica Długa 62. — Rękopisów nie zwraca się, listów nieopłaconych nie przyjmuje się. Do listów wymagających odpowiedzi, należy dołączyć markę na odpowiedź. Reklamacye (nie zaklejone) są wolne od opłaty pocztowej. — „Gazeta Podhalańska" kosztuje na cały rok: w Galicyi i Austro-Węgrzech 4 kor., w Królestwie Polskiem i Rosyi 3 ruble, w W. Księstwie Poznańskiem i w Niemczech 5 marek, w Ameryce 2 dolary. Numer pojedynczy 10 hal.

Przegląd tygodniowy.

W Rosyi rząd rewolucyjny z Kiereńskim na czele po pokonaniu ruchu Korniłowa, ogłosił Rosyę rzeczą pospolitą i rozpisuje wybory do konstytuanty czyli takiego Sejmu, gdzie posłowie będą uchwalali nową konstytucyę. W Szwecyi obecne wybory do parlamentu zakończyły się klęską rządu a większość zdobyły stronnictwa, dążące do wojny. Do tego celu prawdopodobnie służyły depesze, ogłoszone przez Amerykę, o stanowisku rządu Szwecyi do Niemiec.

W Niemczech trwa silny zatarg między większością pokojową w parlamencie, a rządem popierającym partye wszechniemieckie. Rząd dążył do obniżenia znaczenia niezależnej partyi socyalistycznej, zarzucając jej publicznie, że wywołuje anarchię na flocie, z powodu czego, rząd uważa tę partyę poza granicami niemieckości. Po bliższym zbadaniu zarzutów pokazało się, że rząd agituje wśród żołnierzy, a zarzuty jego przeciw socyalistom były mało uzasadnione. Z tego powodu minister marynarki von Capelle podał się do dymisyi.

Po mowach prezydenta ministrów we Francyi i Anglii pogłoski o blizkim pokoju są tylko życzeniem gazet.

Między rządami Austro-Węgier a Niemiec wsprawie pokoju nie ma zgody — z tego powodu rząd niemiecki wywiera represyę na Austryi w dziedzinie należytości pieniężnych z Niemiec.

Sprawy Polskie.

Ugoda między rządem a Kołem Polskiem przyszła do skutku, Rząd zobowiązuje się zrobić ustępstwa dla Polaków w dziedzinie ekonomicznej, zarządzie kraju, i t d.

Obchody Kościuszkowskie, uroczyście święcone wszędzie gdzie rozlega się mowa polska, są najlepszem świadectwem, że Polacy dążą do jednego celu, którym jest złączenie wszystkich ziem.

Jedno uderzenie serc i te same pragnienia narodowe mają Polacy z Galicyi i Śląska, z Poznańskiego i Prus, jakoteż z Królestwa i Litwy.

W Królestwie Rada Regencyjna zostało już zatwierdzoną. W skład jej weszli Arcybiskup Warszawski ks. Kakowski prezydent Warszawy książę Lubomirski i właściciel Maluszyna hr. Ostrowski. Na Litwie utworzyli Niemcy Radę narodową Litewską, do której nie powołali ani jednego Polaka.

Fronty bojowe.

Najważniejszym wypadkiem na północnym wschodzie jest zdobycie na Moskalach na Morzu Bałtyckim wyspy Ozylii i Dagoe ze stolicą Arensburg. Zajęcie tych wysp ma dla Niemiec wielkie znaczenie

gdyż usadawiają się armie pod Petersburgiem i będą trzymać w szachu Szwecyę.

Na Bałkanach i we Włoszech nic nowego. Na Zachodzie we Flandryi trwają w dalszym ciągu zażarte boje. Ogromnie masy artyleryi, samolotów i innych przyrządów bojowych obok licznej piechoty sprawiają, że Anglicy i Francuzi posuwają się nieznacznie naprzód, ponosząc przytem wielkie straty. Anglicy dążą do zajęcia Ostendy i Zeebrügge, aby zniszczyć podstawę dla łodzi podwodnych niemieckich, jakoteż pragną usadowić się na wyżynie, aby zimy nie spędzać w wilgotnych rowach nizinnych. Usiłowania te są na razie bez skutku.

Na frontach tureckich nic nowego.

Zapowiedź powołania do służby w pospolitem ruszeniu bez broni.

Z Wiednia donoszą: Ministert. obrony krajowej ogłasza Obecnie w różnych wojskowych służbach pomocniczych zajętych jest wiele żołnierzy, którzy według stopnia swego uzdolnienia mogliby być użyci do służby na froncie lub przynajmniej w etapach. Aby przeprowadzić zwolnienie tych żołnierzy od obecnego użycia, w najbliższym czasie powoła się w większej liczbie tych obowiązanych do pospolitego ruszenia, których przy przeglądach uznano za niezdolnych do służby w pospolitem ruszeniu z bronią w ręku, a to w myśl postanowień paragrafu 26 przepisu w sprawie organizacyi pospolitego ruszenia.

Powołani oni będą do pospolitego ruszenia bez broni. Idzie tu o lata, które już niepodlegają obowiązkowi stawiennictwa. Powołane będę tylko roczniki od 1891 do 1868, przyczem o ile możności obciąży się wszystkie obszary monarchii równomiernie i jak najbardziej uwzględni się zarówno interesy ogółu, jak i interesy samych osób.

Idzie przedewszyskiem o tych, którzy zgłoszą się dobrowolnie, zresztą nasamprzód o tych, którzy albo nie mają żadnego zawodu, albo wykonują takie zawody, z których obecnym czasie najłatwiej można zrezygnować. Zaliczają się tu zawody, które służą celom zbytkowym, lub też przyjemnościom.

Osoby pozostające w służbie publicznej lub zajęte w zakładach, służących celom wojskowym, nie wchodzą wogóle w rachubę. Tak samo uwględnione będą, o ile możności zawody, których znaczenie zwłaszcza dziś jest doniosłe.

Tym którzy na podstawie tej akcyi powołani będą do służby w pospolitem ruszeniu bez broni, ułatwione będzie wypełnienie ich obowiązku wojskowego w ten sposób, że zasadniczo, o ile nie będą prosili o inne użycie, wolno im będzie zostać w miejscu zamieszkania lub użyci będą w najbliższej okolicy, tak żeby mogli wykonywać i nadal swój zawód cywilny o iie im na to obowiązki wojskowe pozwolą.

Dozwolone im będzie także mieszkanie poza budynkami wojskowemi, o ile nato pozwolą względy wojskowe. W końcu zauważyć należy jeszcze że obszary, dotknięte bezpośrednio przez wojnę, mają być specyalnie uwzględnione.

* * *

„Arbeiter Zeitung“ omawia ogłoszony przez minister. obr. kraj. obowiązek służby pomocniczej tych wszystkich mężczyzn, którzy od 18—50 roku życia przy przeglądach zostali uznani za niezdolnych do służby wojskowej.

Wspomniany dziennik wypowiada zdanie, że w Niemczech, gdzie istnieje podobny obowiązek służby pomocniczej, przytem w mniejszym zakresie, istnieje specyalna ustawa, regulująca ów obowiązek. Ponieważ w Austryi ustawa z 6-go czewca 1886 mówi tylko o tych, którzy są zdolni do służby z zbronią a trudno uważać za zdolnych tych, którzy przy czterech przeglądach uznani zostali za niezdolnych—wobec tego powinna istnieć również w Austryi specyalna ustawa w tym kierunku, którаby uzasadniła wspomniany obowiązek służby pomocniczej.

Wobec tego parlament miałby prawo zastanowienia się nad tą sprawą.

Kwestya paszy w pow. Nowy-Targ.

Stan iwentarza żywego w powiecie z dnia 1 sierpnia 1917 wynosi:

bydła rogatego	47.678	sztuk
koni	6.493	„
owiec	23.314	„
kóz	754	„

Licząc na jedną sztukę 7 kg. dziennie na przeciąg 10 miesięcy (a nie na 12 miesięcy) wedle rozporządzenia Ministerstwa z d. 29 maja 1917 Dz. p. p. Nr. 243 (§. 3.) zapotrzebowanie siana wynosi:

36.119 szt. bydła grubego a 21 cetnarów metrycznych rocznie	758 499	q
11.559 „ „ mniejszego a 6 q	69.354	q
6.493 „ koni a 21 q rocznie	136.353	„
26.068 „ owiec i kóz a 6 q rocznie	154.408	„
Razem	1,118.614	cetn. met.

Ze zbiorów otrzymano według statystycznego spisu:

siana	18.985 morg a 3 cetn.	56.955 cetn.
koniczu	9.765 „ a „ „	29.295 „
hale	6393 „ „ „ „	19.176 „
	Razem	105.429 q

Chociażby zapotrzebowanie dla całego inwentarza przyjąć nawet w $^1/_4$ przeznaczonej do wyżywienia ilości siana, to sama cyfra wskazuje, jak daleko jest od tego, by powiat mógł cośkolwiek siana dać tak dla wojska, jak i dla miejscowych potrzeb publicznych.

Przyjmując $^1/_4$?!! (na zimę którą trwa przeszło pół roku) ogólnego zapotrzebowania, otrzymamy cyfrę 275.000 q w przybliżeniu. Gdy cały zbiór naciągnięty przez przyjęcie 6.000 morgów hal wynosi 105.529 cetnarów metrycznych brak zatem powiatowi minimum 170 000 cetnarów siana. Zapotrzebowanie całego powiatu, wedle wykazów gminnych, zestawionych imiennie wynosi zaledwie siana 27.533 cetnarów słomy 54,567 cetnarów.

W powiecie tutejszym w najlepszych warunkach urodzaju słomy na ściółkę nie używa się w cale, zastępując ją ściółką leśną torfem i liśćmi tak że cała ilość wyprodukowanej słomy idzie na paszę.

Wobec tego, chociażby i słomę przyjąć na paszę ze skromnych tegorocznych zbiorów, okaże się, że nie tylko z powiatu wywieść paszy nie można, ani też miejcowego wojska zaopatrzyć, gdyż i tak, jeżeli pewną znaną ilość paszy do powiatu się nie dostanie, nastąpi zupełne wyniszczanie inwentarza żywego.

Budynki gospodarcze powinny być tanio budowane.

Każde gospodarstwo wiejskie choćby najmniejsze nie może się obejść bez budynków, do tegoż gospodarstwa koniecznie potrzebnych jąkimi są; stodoła, stajnia, drewutnia i. t. p. Budynki te są zwykle budowane z drzewa a tylko bardzo rzadko murowane.

W skutek długo trwającej wojny materyały budowlane wszelkiego rodzaju tak niezmiernie podrożały a nadto są tak trudne do nabycia że my teraz wprost pojąć tego nie możemy aby to rzeczywiście tak było. Nie chcemy temu wierzyć, gniewamy się i wymyślamy ale niestety nic to nie pomaga, gdyż przekonujemy się na własnej skórze, że to rzeczywiście tak jest, a co gorsza że nawet po szczęśliwie zakończonej wojnie według obliczeń sfer miarodajnych, ten stan nieszczęsny nie tak wnet sią zmieni i długie lata czekać będzie trzeba, żeby ceny materyałów budowlanych, jakoteż i wszelkich innych rzeczy zbliżyły się nieco do cen przedwojennych, do cen naszych złotych czasów.

Czas jednak nie stoi, ale szybko umyka a z nim życie dalej płynie. Ludzie potrzebują domów i budynków gosgodarczych; nie mogą więc czekać aż materyały potanieją ale bądź co bądź, choćby i drogo to przyszło, muszą być wybudowane. — Wprawdzie każdy; kto ma budować, niechętnie się do tego zabiera, każdy się ociąga i na później radby tego rodzaju ro-

Tadeusz Kościuszko

jego życie i czyny.

Imię jego obiega obie półkule ziemi; chylą się przed nim głowy wszystkich szlachetnych synów ziemi; naród nasz czci w nim swego bohatera, który w walce o niepodległość Polski krew przelewał, który uratował honor upadającego narodu a z którego miłości Ojczyzny pokolenia brały wzór do naśladowania; lud widzi w nim swego orędownika, bo Kościuszko pierwszy, uznając lud włościański za obywateli, powołuje go do obrony ojczyzny, dając mu w zamian wolność i równość obywatelską. Szlachetność serca i wielkość ducha Kościuszki i ważność jego czynów sprawiają, że każdy Polak w chwili żywych nadziei lepszej przyszłości powinien znać życie i czyny jego.

* * *

Tadeusz Kościuszko urodził się na Litwie we wsi Mereczowszyźnie dnia 12 lutego 1746 roku. W skromnym dworku szlacheckim przepędził on młodociane lata. Następnie oddali go rodzice do szkół w Brześciu. Jako uczeń odznaczał się wielkiem zamiłowaniem do nauki. Czytał i słuchał opowieści o sławnych bohaterach o wielkich czynach rycerskich narodu polskiego. Kształcenie zapaliło go miłością do ziemi rodzinnej, połyskującej złotem zbóż i zielenią łąk okraszonej przestrzeniami borów sosnowych i łańcuchem chat. Od pierwszej młodości kiełkowała w nim obok ukochania Ojczyzny żądza wiedzy i sławy.

Po dalszą wiedzę udał się Kościuszko do Warszawy, gdzie wstąpił do szkoły kadetów.

W szkole tej był jednym z najzdolniejszych uczniów, wysłano go więc za granicę do Francyi na koszt kraju, aby się kształcił w zawodzie wojskowym w najsławniejszej wtedy szkole wojskowej w Wersalu pod Paryżem, gdzie przez lat pięć zdobył zawodowe wiadomości z inżynieryi wojskowej. W czasie jego pobytu we Francyi Ojczyzna nasza Polska znajdowała się w strasznem położeniu. Moskale rządzili przy pomocy przekupstwa w kraju. Ludzi których Repnin, przedstawiciel rządu rosyjskiego w Polsce, nie mógł ani pieniądzmi, ani orderami ani godnościami pozyskać dla przeprowadzenia swoich planów, potajemnie przemocą wywiózł z kraju w głąb Rosyi. Między wywiezionymi był Sołtyk biskup Krakowski, biskup Załuski hetman Rzewuski. Gwałt popełniony na senatorach

botę odłożyć, ale gdy konieczność nas zmusza, że budować musimy to trzeba się nam dobrze zastanowić i dobrze obliczyć, w jaki sposób i z jakiego materyału trzeba budować, aby nam to jak najtaniej wypadło. Przy każdej budowie musimy zważać na to, żeby ona odpowiadała celowi, dla którego ją podejmujemy. Stajnia powinna dawać bydłu ochronę przed zimnem, deszczem, wiatrem i przed złodziejem. Stodoła powinna mieć dobry dach, aby do niej nie zaciekało, ale ściany powinny być przewiewne, aby zboże, słoma czy siano nie ulegały zawilgotnieniu stęchliźnie. Stodoły bywały dotąd zwłaszcza w górach stawiane z drzewa i to często z drzewa ładnego grubego, Teraz o tem myśleć nie można, bo drzewo prawie na wagę sprzedają, w obec czego stodoła kosztowałaby więcej niż przed wojną dobry obszerny dom.

Bardzo dobre a tanie stodoły widziałem w okolicy bogatej mającej ziemie bardzo żyzną, jakby egipską nad naszą Wisłą. Stodoły te są tak budowane, że na słupach wznosi się dach ściany między słupami są grodzone z wikliny, o którą tam jest łatwo. Między przycieską a płotwiami są mocne koły, jakby sztachety, które wyplata się wikliną. W górach o wiklinę trudniej, ale ją mogą zastąpić gałęzie smrekowe lub jodłowe, które są do tego celu podatne, a ściany z nich ugrodzone będą nawet trwalsze niż z wikliny. Nawet stodoły w słupach murowanych, jeżeli nie ma na ściany tanich okrajków desek mogą być z wikliny lub innych podatnych do tego gałęzi ugrodzone. Stodoły takie są tanie, a zadanie swoje spełniają bardzo dobrze, gdyż są przewiewne a przewiewność dla stodoły jest najważniejszym warunkiem.

Stodoły murowane chociaż na oko wyglądają okazale nie są polecenia godne, bo są drogie a będąc mało przewiewne nie nadają się, do przechowywania plonów gospodarczych. Podobnie jak stodoły mogą być tak samo grodzone szopy, poddasza koło ścian innych budynków, służące do przechowywana, ściółki, torfu lub drzewa opałowego i do suszenia bielizny w czasie niepogody.

Wiśnicz, w październiku 1917. Szczepanik.

LISTY

Szanowna Redakcyo

Brak lekarza daje się w naszem miasteczku, dotkliwie odczuwać. Chorzy —zmuszeni są w nagłych wypadkach wzywać lekarza z Łącka lub Szczawnicy co połączone jest z wielkimi kosztami i trudnościami.

Możeby kompetentne władze uwzględniły nasze życzenia i jak najrychlej obsadziły wakującą tu posadę lekarza—o co niniejszym gorąco prosimy.

Zbiory tegoroczne wypadły tu bardzo nędznie. Stodoły świecą pustkami, bo połowy tego w nich niema co po inne lata. Ziemniaki i kapustę w znacznej części robactwo zjadło Skrajna nędza już te-

---

polskich za ich obronę wiary świętej oburzył masę szlachecką. Wtedy otworzyły się oczy dużej części narodu, który utworzył związek zwany konfederacyą w Barze — aby wypędzić Moskali z Polski którzy się narzucili na opiekunów. Cel bohaterów konfederacyi się nie powiódł i wtedy to za podnietą Prus porozumiały się ze sobą Austrya, Rosya i Prusy i znękany kraj po czteroletnich walkach z Rosyą częściowo po raz pierwszy rozebrały w r. 1772.

W tym to czasie powrócił Kościuszko do Ojczyzny z zagranicy. Po wyjeździe zaciągnął się Kościuszko do wojska polskiego i wnet został kapitanem. Oddział wojska — w którym służył, stał w miasteczku Sosnowicach w lubelskiem. Tu bywał młody i utalentowany oficer w domu wojewody Sosnowskiego, gdzie zakochał się w córce wojewody. Ale wojewoda — magnat, nie chciał dać córki za ubogiego szlachcica, jakim był Kościuszko.

Wtedy to w Ameryce północnej, koloniści europejscy z Anglii i Francyi podnieśli hasło walki zbrojnej o niezależność od Anglii. Anglia bowiem obciążyła ludność kolonii wielkimi podatkami i cłami, narzucała im swą wolę i dyktowała prawa — przed czem koloniści postanowili się bronić. Wszystkie kolonie podjęły z Anglią walkę o wolność i niezależność.

Im to na pomoc pospieszył Kościuszko. Amerykanie przyjęli go bardzo życzliwie, za zasługi mianowali go pułkownikiem. Kilka razy ocalił całą armię amerykanów od zguby, za co po siedmiu latach wojny szczęśliwie ukończonej został mianowany generałem, otrzymał olbrzymie obszary ziemi i najwyższe odznaczenia. Imię jego ze czcią i uwielbieniem wspominali w Europie, a Amerykanie, jako przed swoim bohaterem, kornie chyliły czoła, Pełen sławy i bogactwa mógł żyć Kościuszko spokojnie w Ameryce, lecz miłość kraju rodzinnego ciągła go do Polski.

W polsce zaś po pierwszym rozbiorze nastąpiło upamiętanie, Ludzie widzieli, że taki stan, jaki był dotychczas w Polsce dalej istnieć nie może. Rozpoczyna się ruch oświatowy w kraju naszym — którym kieruje osobna komisya, zwana edukacyjną, Powstają liczne szkoły ludowe i średnie; uniwersytet w Krakowie ulega przeobrażeniu na lepsze. Pod wpływem oświaty naród dąży do zmiany praw, które obecnie są zgubą dla Ojczyzny, Kiedy już w kraju dostatecznie zrozumiano potrzebę przebudowy państwa, wtedy to zbiera

raz zaczyna szczerzyć do nas zęby, to też z trwogą spoglądamy w ponurą przyszłość a oczy wszystkich zwracają się do przychylnego i życzliwego nam gospodarza powiatu, by rychło przyszedł nam z pomocą.

Nad wyraz smutnem zaczyna być u nas objaw, że dotąd przestrzegane tu poszanowanie cudzej własności wypaczyło się albowiem w ostatnich czasach mnożą się coraz częstsze wypadki kradzieży dotąd przez organa bezpieczeństwa nie wykryte.

Z głębokiem szacunkiem

Krościenko 16 października 1917. F. R.

KRONIKA.

Uroczystości Kościuszkowskie na Podhalu. Miasto Nowy Targ przybrało uroczysty wygląd w dniu 14 października. Na domach ukazały się liczne chorągwie o barwach narodowych. Okna pokryły się licznemi nalepkami, wydanemi przez Ligę Kobiet. Kościuszko jednak nie byłby siebie poznał na tych nalepkach. W oknach licznych domów i sklepów obrazy Kościuszki lub jego przysięga były bogato kwiatami przystrojone. Przed magistratem o 10 godzinie zgromadziły się tłumy inteligencyi miejscowej, straż pożarna, stowarzyszenia ze sztandarami i młodzież szkolna skąd sformułował się duży pochód do kościoła na nabożeństwo. Świątynia nasza nie mogła pomieścić tych tłumów. Chór ludowy śpiewał w czasie nabożeństwa stosowne pieśni, a Ks. Mirek z Cz. Dunajca wygłosił porywające kazanie.

Po nabożeństwie pochód cały podążył przed ratusz. Przy ślicznej pogodzie z balkonu ratusza Dyrektor tutejszego gimnazyum Dr Krotoski wygłosił donośnym głosem dłuższe przemówienie, w którym życie Kościuszki jego znaczenie było na tle obecnych chwil dosadnie przedstawione. Odśpiewaniem pieśni narodowych przez członków Chóru ludowego zakończyła się pierwsza część uroczystości. Komitet sprzedawał odznaki Kościuszkowskie i zbierał datki na Litwę. Wśród nielicznych warstw ludowych zauważyliśmy włościan ze Spiża.

Wieczorem w nadzwyczaj pięknie przystrojonej sali Sokoła przez prof. Gołębiowskiego, zgromadziła się ludność miasta ze wszystkich sfer w niewidzianej dotychczas liczbie na uroczysty wieczorek. Chór Szopena, produkcye chóru ludowego, śpiew p. Galicowej i żywy obraz były miłemi punktami wieczoru. Odczyt prof. Ogrodzińskiego wypowiedziany zajmująco tak w wygłoszeniu, jak i w treści, ujętej oryginalnie, o Kościuszce na tle krytyki historycznej a w podaniach ogólnych, wywował żywe rozprawy.

W poniedziałek zaś młodzież gimnazyalna i szkół ludowych zgromadziła się w kościele na nabożeństwie solennem, na którym Ks. Wojewodzic

---

się sejm, na którym to uchwalono sławną i znaną wszystkim Konstytucyę 3. maja r. 1791. Na sejmie tym uchwalono również podwyższenie siły zbrojnej państwa do liczby stu tysięcy. W pierwszej linii zwrócono uwagę na wsławionego Tadeusza Kościuszkę, który po powrocie z Ameryki prowadził gospodarkę we wsi Siechnowicach. Gospodarka znaną była w okolicy szczególnie ze stosunku Kościuszki do chłopów pańszczyznianych. Kościuszko bowiem w czasie pobytu we Francyi i w Ameryce przejął się myślami, które na zachodzie były ogólnie szerzone. Wszędzie w Europie chłop był przywiązany do ziemi pańskiej na której musiał odrabiać pańszczyznę, nawet do 5. dni w tygodniu. Ziemi tej nie wolno było chłopu ani rodzinie jego opuścić, gdyż chłop z rodziną był własnością dziedzica. Na krzywdy ze strony dworu nie mógł się nigdzie pożalić, nigdzie nie mógł znaleść sprawiedliwości. Otóż najpierw we Francyi to położenie ludu spowodowało rozruchy a następnie krwawe rewolucye. Lud uzyskał wolność i równość wobec prawa. — Kościuszko był poglądów, że każdy człowiek powinien być wolnym i równym. Te też zasady zaprowadził w swojej wiosce. A kiedy Konstytucya 3. maja wzięła lud wiejski w opiekę prawa i uznała chłopa za składową część narodu, nie znosząc jeszcze pańszczyzny — to Kościuszko w dobrach swoich zniósł prawie zupełnie pańszczyznę, chcąc dać poznać, że postępuje tak, jak myśli i czuje.

Kościuszko, gdy go powołano do armii, wezwanie ochotnie przyjął i objął pod swoją komendę dywizyę. Z podwładnymi obchodził się w ten sposób, że nie mieli słów uwielbienia dla generała

Jeszcze uchwała sejmowa aby armię powiększyć do stu tysięcy, nie została w czyn wprowadzona a tu odradzającej się Polsce grozi nowy cios, grozi nowe niebezpieczeństwo

Ciąg dalszy nastąpi. T. Buła.

wygłosił kazanie o głębokich myślach. Po nabożeństwie młodzież zapełniła salę Sokoła, gdzie uczeń Janikiewicz wygłosił odczyt o Kościuszce po zagajeniu przez prof. Bułę, który wskazał, w czem młodzież powinna naśladować Naczelnika. Po odspiewaniu pieśni narodowych i po pochodzie po południu pod pomnik Mickiewicza i stosownej gorącej mowie prof. Stępienia zakończyły się częściowe obchody Kościuszkowskie.

Wykłady. o Tadeuszu Kościuszce staraniem Zarządu wykładów powszechnych Uniw, Jag. z Krakowa odbywają się po licznych wsiach naszego powiatu.

Dnia 14 paźdz: odbyły się one w Poroninie gdzie przemawiał Dr. Kazimierz Krotoski (słuchaczy 50),—w Chochołowie, gdzie miał odczyt prof. Z. Lubertowicz (słuchaczy 100),—i w Czarnym Dunajcu, gdzie odegrano pod reżyseryą W. P. dyr. Gątkiewiczowej siłami ludowemi Karpackich Górali, a odczyt wygłosił prof. Z. Lubertowicz (uczestników około 300).—

Na niedzielę 21 paźdz. zapowiada się odczyt Dyr. Dra. Krotoskiego w Białce prof. redaktora Tom. Buły w Szaflarach,—zaś odczyt prof. Karola Władyki w Ludzimierzu — Chętni słuchacze z okolicy zechcą się tam zgromadzić, wstępy bezpłatne!

Kronika miejscowa Ostatni targ dwutygodniowy odbył sie bez udziału żydów którzy w dniu tym mieli święta. Mimo odwołania przez urząd gminny, targ przyszedł do skutku a różnił się chyba tem od innych że było mniej bud jarmacznych na rynku zresztą ludność sprzedała wszystko co przyniosła i przywiozła i wróciła do domu z pełniejszą niż zazwyczaj kieszenią, gdyż nie miała sposobności wydania pieniędzy na szmaty i inne fatałaszki które są jeszcze wyłącznością żydowską. Odkładanie jarmarków z powodu świąt żydowskich jest właściwością wyłącznie galicyjską nie praktykowaną w żadnym innym kraju.

Poniedziałkowy jarmark jest najlepszym dowodem że odkładanie jarmerków jest rzeczą co najmniej zbyteczną zresztą musimy się przyzwyczajać żeby iść w życiu o własnych siłach i nie pozwalać się wyręczać innym żywiołom.

Brak chleba po kilku dziesięciu dniach zakończył się wreszcie w naszym mieście. Z ubolewaniem musimy podnieść wyzysk niesumiennych jednostek, które w czasie braku chleba w piekarniach, miały sprzedawać chleb po 3 k za bochenek. Dochodzą nas również wieści, że cukier sprzedają pokątni posiadacze tego artykułu po 6 k za 1 kg. Nasz powiat był dotychczas wolnym od tego rodzaju praktyk lichwiarskich i mamy nadzieje, że się tego rodzaju lichwa nie powtórzy.

Znaczna zguba. Jędrzej Podkanowicz z Nowego Targu ul. Waksmundzka l. 29 zgubił 967 lub 968 zł. na drodze z Gronkowa do Nowego Targu 12 października przed południem powracając do domu z Gronkowa.

Pieniądze były jedna 1000 koronówka dziewięć po sto koron jedna 20 koron jedna 10 koron i coś 5 lub 6 koron. Także dwa papiery jeden od wojska a drugi ze Starostwa to jest reklamacya. Wynagrodzenie uczciwy znalazca otrzyma 200 koron,

Podwyższenie cen kolejowych na Węgrzech nastąpiło od 1 listopada w klasie III o 50 procent w klasie II 75% w I o 100% i wszędzie prócz tego 10% dodatku wojennego.

Konkurs na projekt mebli włościańskich i małomieszczańskich. Celem oparcia krajowej produkcyi stolarskiej na wzorach rodzimej sztuki ludowej, ogłasza Biuro przemysłu drzewnego w Krakowie konkurs na dwa zespoły (garnitury) sprzętów możliwie skromnych dla wieśniaka, albo małomieszczanina.

Projektowane sprzęty mają się nadawać do masowej produkcyi mechanicznej z drzewa miękkiego (jodły, sosny, świerku i modrzewiu). Zasadniczo mają być z drzewa naturalnego. Ażeby jednak przewidzieć przewidywanemu zapotrzebowaniu malowanych mebli, mogą projektujący przedstawić wzory kolorowanego zdobienia sprzetów, atoli z uwzględnieniem masowej produkcyi i dzisiejszych trudności w nabyciu materyałów malarskich. Oba rodzaje umeblowań mają obejmować kompletne zespoły sprzętów potrzebnych wieśniakowi. lub małomiaszczaninowi. Termin nadsyłania prac konkursowych, upływą z dniem 15go grudnia 1917. Za wzglednie najlepsze z pośród nadesłanych na konkurs prac obu rodzajów umeblowań, wyznacza sią następujące nagrody: 2 pierwsze po 1.000 K, 2 drugie po 800 K. 2 trzecie po 600 K. Biuru przemysłu drzewnego przysługuje nadto prawo zakupów z pośród projektów nienagrodzonych. po cenie 200 k za projekt).

Sąd konkursowy stanowią WP. Adolf Szyszko Bohusz. Jan Bukowskiego Władysław Ekielski Józef Gałęzowski, Zygmunt Harland, Wacław Krzyżanowski i dwoch delegatów Biura przemysłu drzewnego; ponadto z grona zawodców (z głosem doradczym) P. Czerski i Sydor.

Odbitki szczegółowych warunków konkursu z którymi powinni się zapoznac zamierzający brać udział w konkursie, wydaje i rozsyła Ekspedyt Biura przemysłu drzewnego. (Kraków, Basztowa L: 17. II p.

Lichwa żywnościowa. Nie bardzo przyjemnie wypadło zakończenie świąt żydowskich dla dwóch tutejszych kupców hurtownych Mendlera i Trepera których spotkało to nieszczęście że zostali zasądzeni przez nowotarski sąd za lichwę żywnościową, każdy na 5 dni aresztu z zamianą na grzywne w kwocie 500 koron, 2.000 koron kary i przepadek towaru wartości 12.000 koron. Zasądzeni odsiadywali już karę za lichwą żywnościową w Wiedniu, za sprawy asente-

runkowe w Krakowie, obecnie ponoszą karę za sprawki popełnione w Nowym Targu.

Takim to rycerzom przemysłu powierzono niedawno wyłączną dostawę cukru dla tutejszego powiatu!

Od wypowiedzenia dalszych uwag wstrzymujemy się bo cenzuza jeszcze urzęduje a papier drogi i białych zaś luk czytelnicy nie lubią

W sprawie reklamacyi. Wszyscy ci którzy zostali zwolnieni od służby wojskowej do dnia 31 października 1917 muszą koniecznie najpóźniej do dnia 24 października b. r, wnieść do starostwa za pośrednictwem zwierzchności gminnnych nowe reklamacye z prośbą o zezwolenie im na pozostawienie w dalszym ciągu na ich dotychczasowem cywilnem stanowisku, ponieważ odnośnych próśb, jeżeli zostaną później wniesione, Starostwo nie będzie mogło uwzględnić, lecz załatwi je odnownie.

Na fundusz Kościuszkowski złożyli w Redakcyi. Staszel Piotr 10 kor. Sądelski Jan 5 Morawa Andrzej 5 koron Skibiński Józef. 5 k Ana Suchecka, żona Michała, 10 k, Marya Krzystofiak, 5 k, Wojciech Kasper, 5 k, Agnieszka Janik, 5 k, MaryaCisoń, 5 k, Bońda Agnieszka, 5 k, razem 60 koron.

Za ten dział redakcya niebierze odpowiedzialności.

U V 699/16
2

W Imieniu Jego Cesarskiej Mości!

Katarzyna Potoczak z Dębna winna jest że w Nowym Targu 4 grudnia 1916 wyzyskując anormalne stanem wojennym wywołane stosunki żądała za masło a więc artykuł niezbędnego zapotrzebowania nadmiernych cen czem popełniła przekroczenie z § 18 rozp. ces. z 21/8 1916 L 261 Dpp w myśl którego przy zastosowaniu § 266 uk i 261 uk. skaną zostaje na karę aresztu przez dni 3.

Obok tej kary nakłada się na oskarżoną grzywnę w kwocie 25 kor. i orzeka się przepadek 44 klg. masła.

Nadto skazuje się ją na ponoszenie kosztów karnych w myśl § 389 p k i na ponoszenie kosztów ogłoszenia wyroku w Gazecie Podhalańskiej.

C. k. Sąd powiatowy O. V.

Nowy Targ dnia 4 grudnia 1916

U V 631/7

WYROK

Józef Łajka zamieszkały w Grełu ad Nowy Targ winien jest, że w Lasku w kwietniu 1917 wyzyskując anormalne stanem wojennym wywołane stosunki żądał za artykuły niezbędnego zapotrzebowania a to: za siano nadmiernych cen, czem popełnił przekroczenie z § 20 rozp ces. z 24/3 1917 L. 131 Dzpp, w myśl którego przy zastosowaniu §. 266 uk. skazany zostaje na karę aresztu przez dni 7.

Obok tej kary nakłada się na oskarżonego grzywnę w kwocie 100 K. W myśl §. 329 pk. winien oskarżony ponosić koszta postępowania karnego i ogłoszenia wyroku w Gazecie Podhalańskiej.

C k, Sąd powiatowy Oddz. V.

Nowy Targ, dnia 30 czerwca 1917.

Reaktor odpowiedzialny: Alfred Kador Drukarnia I. Borka w Nowym Targu